एवं पृथिव्यग्न्यन्तरिक्षादित्यद्युदिग्विषये ध्यातव्यं दर्शयति । "अस्याः पवते । इमामभिपवते । इमामभिसम्पवते । अग्नेः पवते । अग्निमभिपवते । अग्निमभिसम्पवते । अन्तरिक्षात् पवते । अन्तरिक्षमभिपवते । अन्तरिक्षमभिसम्पवते । आदित्यात् पवते [३] । आदित्यमभिपवते । आदित्यमभिसम्पवते । द्यौः पवते । दिवमभिपवते । दिवमभिसम्पवते । दिग्भ्यः पवते । दिशोऽभिपवते । दिशोऽभिसम्पवते" इति । जलपर्य्यायवदेते पर्य्याया व्याख्येयाः ॥

अथ प्राच्यादिभेदेन प्राणादिनामानि वायौ ध्यातव्यानि । तत्र प्राणनामध्यानं विधत्ते । "स यत्पुरस्ताद्वाति । प्राण एव भूत्वा पुरस्ताद्वाति [४] । तस्मात् पुरस्ताद्वान्तम् । सर्व्वाः प्रजाः प्रतिनन्दन्ति । प्राणो हि प्रियः प्रजानाम् । प्राण इव प्रियः प्रजानां भवति । य एवं वेद । स वा एष प्राण एव" इति । स वायुः यदा पूर्व्वस्यां दिशि सञ्चरति तदा प्राणरूपो भूत्वा सञ्चरति । यस्मात् पूर्व्वस्यां दिशि सञ्चरन् वायुः प्राणत्वेन प्रजानां प्रियः । तस्मात् पूर्व्वस्यां दिशि सञ्चरन्तं वायुं प्रति सर्व्वाः प्रजाः हृष्यन्ति । वायौ समागते सति शरीरखेदः शुष्यति वृष्टिर्भविष्यतीत्येवं प्रजानां सन्तोषः । य एवं वायोः प्राणरूपत्वं वेद सः प्रजानां प्राणवत् प्रियो भवति । जन्मान्तरे च स एषः प्राणदेवतारूप एव भवति ॥

मातरिश्वनामध्यानं विधत्ते । "अथ यद्दक्षिणतो वाति । मातरिश्वैव भूत्वा दक्षिणतो वाति । तस्माद्दक्षिणतो वान्तं